

HA MORT ESTEVE FORTUNY

¡¡Força Dharmes!!

Dimarts, 19 d'agost, moria, a l'Hospital Clínic de Barcelona, Esteve Fortuny, guitarrista, arranjador i cantant de la Companyia Elèctrica Dharma. La mort el buscà en l'escenari. Ara, més que mai, necessitem que Lluís s'aboque als teclats, que Pep faça sonar els tambors, que Carles s'aferre al baix, i que Joan ens faça embogir amb el seu saxo. Necessitem, com sempre, la força dels Dharmes.

Vicent Partal

Dimarts, dia 19 d'agost, moria a l'Hospital Clínic de Barcelona Esteve Fortuny, guitarrista, arranjador i cantant de la Companyia Elèctrica Dharma; la Dharma, per als amics. Com ja passa en aquests casos, la mort l'anà a buscar a l'escenari. A Cardedeu, on divendres al vespre els quatre germans Fortuny més Carles Vidal celebraven el que havia de ser el seu darrer recital tots plegats.

tí, el soterraven a Sants, el seu, de tots, barri.

És molt difícil calibrar quin pes tenia Esteve al si del seu grup. La Dharma no és qualsevol cosa, no és una cosa qualsevol. Quatre germans (Lluís als teclats, Pep a la bateria, Joan al saxo i Esteve a la guitarra) i el més germà dels cinc (Carles Vidal, al baix) conformaven una banda de poetes del so que no transformava el seu contacte, la seua manera de ser, dalt o baix de l'escenari.

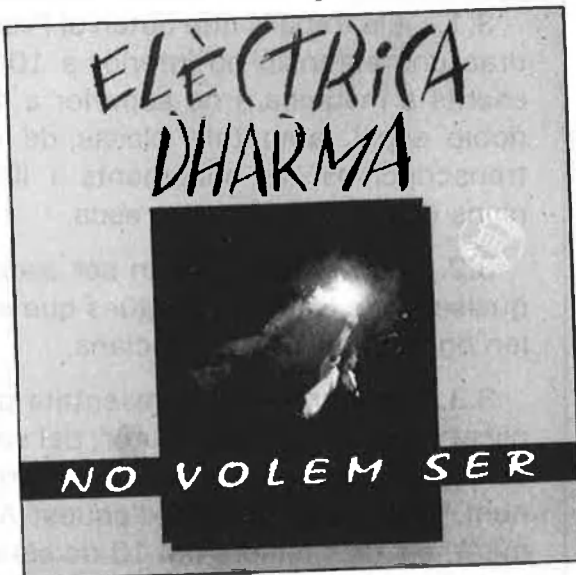
A Sants, el seu barri, s'instal·laren

ma com alçaven parets feien cançons. Esteve, però, en feia més, ja que la majoria portaven el seu segell en els arranjaments. I, darrerament, també la seua veu. Ara tot això serà història passada.

Deu anys de resistència

Amb aquest títol celebraven els Dharma el seu aniversari l'any passat. Enrere quedaven molts dubtes, moltes correccions, molt d'esforç i un enorme treball que donava, de nou,

Dels primers als últims discos, la Dharma ha esdevingut un fenomen difícilment catalogable pels crítics.

Abans de pujar a l'escenari, Esteve sentia molèsties al cap. Amb forts dolors. Res de nou. La vida dels músics té sempre facetes que es desconeixen, com per exemple aquesta: que et faça mal el cap i hages d'eixir a tocar i fer ballar la gent. Aquell, però, no era un mal de cap normal i, a la tercera peça de l'espectacle, Esteve i la seua guitarra rodaren per terra. Ja no hi havia res a fer. Corregueren a ingressar-lo a l'hospital. Entrà en coma profund i acabà morint. Ell mateix ho digué mentre se l'emportaven: «Em moro, em moro». Dijous 21, a les 11 del ma-

en una gran casa on tots tenien el seu lloc reservat. Alguns no hi visqueren, de forma permanent, mai. Però era la casa dels Dharma. Ells i Rosa, nòvia de l'Esteve i l'únic contacte exterior via telefònica del grup, crearen una atmosfera que recreaven als seus recitals. Eren somrients i saltaires, saltimbanquis alegres, seriosos, còmics, compromesos i preocupats, catalans i solidaris. La taula de billar, l'havien construïda ells, ells havien alçat les parets i ells havien decorat, recordant Gaudí, la cuina. Un a un i tots plegats. Els cinc mosqueters de la Dhar-

fruit. Els últims temps, els recitals de la Companyia Elèctrica —que ja havia perdut aquestes dues paraules en favor d'una simple *Dharma*— catalitzaven grups massius de joves en un fenomen que sorprengué assenyats crítics musicals, incapaços d'entendre què significava tant de salt, tant de foc, tanta bandera amb estels i tant de crit. Deu anys després, els Fortuny havien connectat més que mai amb els seus joves, amb un públic insistent que no tardà a popularitzar totes les versions imaginades d'un crit: ¡¡Força Dharma!!

Sobre qualsevol escenari

Pantaix

Ara, ara que just comença una nova onada de música jove al nostre país. Ara, just ara, havia de morir-se l'Esteve Fortuny. La nit del deu de setembre la seua figura planarà sobre tots els músics que pugem a l'escenari de la plaça dels Països Catalans de Barcelona. I en totes les nostres guitarres ressonarà la seua. Serà —no ho hem parlat, però tots ho sabem— un homenatge implícit a ell i a tots els seus germans de sang i rauxa. I un crit d'alè. Volem que renasca el crit de Força Dharma!, el necessitem als nostres carrers i a les nostres places.

Els Dharma han demostrat amb la seua manera de ser i fer que la música moderna catalana i en català era possible. Que no ens és contradictori ser joves i dinàmics i pertànyer a una cultura de segles, que la comunicació entre nosaltres és factible i desitjable. I que la joventut reclamem normalitat, la normalitat de ser només allò que som.

I ara, com ell, nosaltres cantarem tendrament aquesta terra i parlarem amb amargor de tanta guerra. Per ell, rebels, assaltarem els terrats i farem dansar la lluna plena. I a ell, cada dia, li dedicarem una cançó: «La teua absència em sembla primordial, l'allunyament és trist i dolorós. I la passió, secretament, va foguejant-me, va consumint-me. Et busque ací, enmig de tanta gent, baix d'aquest mar de llums i de color. I la passió, secretament, va foguejant-me, va consumint-me. I a poc a poc em trobe més cansat, però el teu record m'anima a lluitar. I la passió, secretament, va foguejant-me, va consumint-me».

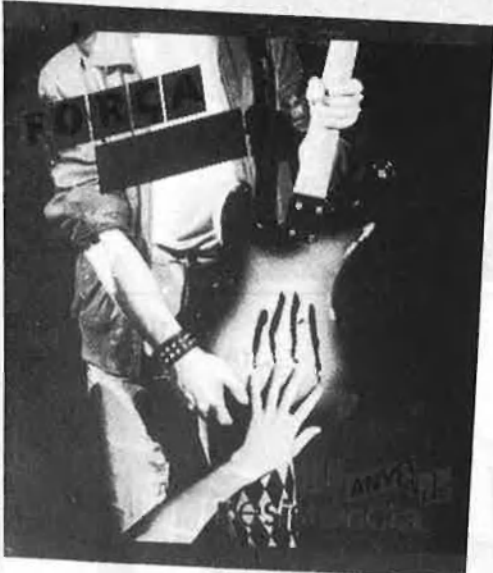
Ens trobarem sobre qualsevol escenari. Ací o allà. Secretament. □

Esteve Fortuny.

de Sants. *Catalluna, Força Dharma* i *No volem ser els feren* retrobar-se amb la seua gent. Tornà el roc pagés a excitar les nits de lluna plena, tornà el saxo tenor a embriuar les cames del públic. ¿Sardana-roc? ¿Música laieta-na? Segurament, més que tot això. Els Dharma són propis i irrepitibles, i n'és una prova el fet que no han tingut imitadors. Entre d'altres raons, perquè ¿qui podria trobar al seu cos el ritme demoníac de Joan Fortuny? ¿Qui podria repetir les mirades sarcàstiques de Lluís Fortuny? ¿I ara, qui podrà refer la veu tendrament amarga de l'Esteve?

Roquers i poetes, màgics i familiars, indecents i estimats, sincers i profetes, els Dharma no saben encara què han de fer d'aquest buit que se'ls ha obert en el centre exacte de la seua casa de Sants. 1986 serà, així, més que l'any que fa onze. Esteve ja no farà més cançons ni tindrà el fill que tant desitjava. Però els altres, els que salten davant l'escenari o els que escolten la música al giradiscos, necessiten que Lluís s'aboque als teclats, que Pep faça sonar els tambors, que Carles s'aferre al baix i que Joan ens torne bojós amb el seu saxo. No podem quedar-nos ara sense la força de Dharma. □

El «¡Força Dharma!» traspasat a «¡Força Barça!» i a mil i una versions més, era emblema de la comunicació establida entre grup i públic. Moltes camises han portat, els darrers mesos, enganxada una agulla en què un raig parteix un triangle blau. Era l'escut de la Dharma. Mai com ara un grup no havia aconseguit implantar tant un estil. Molt lluny quedaven *Diumenge*, *L'oucomballa*, l'històric *Tramuntana*, *L'àngel de la dansa*, *L'Atlàntida* o el disc enregistrat en directe al Palau. Una època triomfant deixà pas a un petit forat en la carrera dels músics